

سال ۱۳۹۵ دوازدهمین سال از دوره بیست‌ساله سند چشم‌انداز و با یک سال تمدید، آخرین سال از اجرای قانون برنامه پنجم توسعه کشور بود. قانون بودجه سال مذکور با توجه به سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام و قانون برنامه پنجم توسعه کشور تهیه، تدوین و تصویب شد.

۱۱-۱- کلیات بودجه

طبق بند (الف) تبصره ۱ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۵، در این سال سهم شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت موضوع بند (الف) ماده ۱ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، چهارده و نیم درصد (۱۴/۵٪) تعیین و معاف از تقسیم سود سهام دولت گردید.

طبق بند (ب) تبصره ۱ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۵، سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند (ب) ماده ۱ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، از محل منابع حاصل از صادرات نفت، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی بیست درصد (۲۰٪) تعیین گردید.

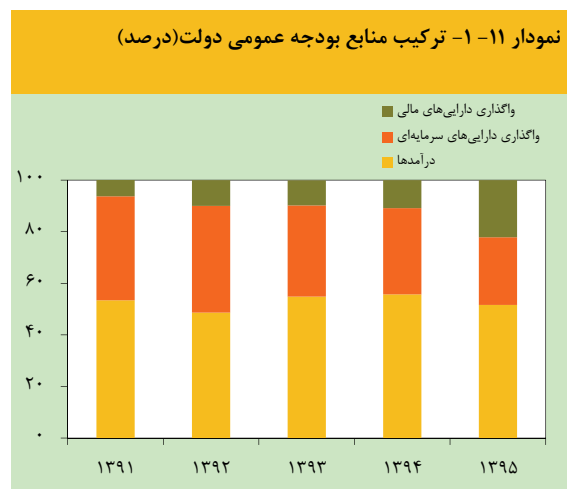
براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۵، کل منابع و مصارف بودجه عمومی مصوب مبلغ ۲۹۴۳/۹ هزار میلیارد ریال و عملکرد آنها نیز ۲۸۳۱/۶ هزار میلیارد ریال بود.

طبق قانون بودجه سال ۱۳۹۵، درآمدهای مصوب شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) و پرداخت‌های هزینه‌ای مصوب (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب معادل ۱۵۷۳/۸ و ۲۱۳۷/۶ هزار میلیارد ریال بود. در نتیجه، تراز عملیاتی مصوب با ۵۶۳/۸ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد. همچنین، منابع مصوب از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (بدون دریافت‌های اختصاصی) و پرداخت بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بدون پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب ۷۹۰/۵ و ۵۷۴/۸ هزار میلیارد ریال بود. بدین ترتیب، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای مصوب (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب) با ۳۴۸/۱ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد. طبق قانون، مقرر شده است که کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی که بخش عمده آن وصولی از محل فروش انواع اوراق مالی اسلامی است، تامین مالی شود.

ترکیب منابع بودجه مصوب دولت در سال ۱۳۹۵ (به استثنای درآمدهای اختصاصی) شامل ۵۳/۵ درصد از محل درآمدها، ۲۶/۹ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۱۹/۷ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی بود. ترکیب مصارف بودجه مصوب دولت نیز در این سال (به استثنای هزینه‌های اختصاصی) شامل ۷۲/۶ درصد بابت پرداخت‌های هزینه‌ای، ۱۹/۵ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۷/۹ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی بود.

کادر شماره ۱- قانون دو دوازدهم بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور

به دلیل عدم تکمیل فرآیند قانونی تصویب بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور تا پایان سال ۱۳۹۴، مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۵، قانون دو دوازدهم بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور را در قالب یک ماده واحده و ۴ تبصره به تصویب رساند: ماده واحده- به دولت اجازه داده می‌شود در دو ماهه اول سال ۱۳۹۵ مطابق احکام و جداول قانونی بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور بر مبنای دو دوازدهم ارقام مصوب آن با رعایت سایر قوانین و مقررات عمل نماید. تبصره ۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) موظف است تنخواه‌گردان حسابداری موضوع ماده ۲۶ قانون محاسبات عمومی کشور را که در چارچوب ماده مذکور در سقف بودجه سال ۱۳۹۴ از محل اعتبار فوق به دستگاه‌های اجرایی مربوط پرداخت می‌کند، حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۵ تسویه نماید. تبصره ۲- دولت در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها برای دو ماهه اول سال ۱۳۹۵ معادل دو ماهه پایانی سال ۱۳۹۴ اقدام نماید. تبصره ۳- بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت و رابطه مالی دولت و نفت براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور متناسب با زمان دوره مشابه قابل اجرا است. تبصره ۴- با تصویب قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور، دولت موظف است از تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱ براساس قانون مزبور اعمال حساب نماید.

ارقام عملکرد^(۱) بودجه عمومی دولت در سال مورد بررسی نشان می‌دهد که منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ترتیب ۵۱/۶ درصد از محل درآمدها، ۲۶/۲ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۲۲/۲ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. ترکیب مصارف بودجه نیز (به استثنای هزینه‌های اختصاصی) معادل ۷۳/۲ درصد بابت پرداخت‌های هزینه‌ای، ۱۳/۷ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۱۳/۲ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی تحقق یافت.

جدول ۱۱-۱ منابع و مصارف بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدها و هزینه‌های اختصاصی) (هزار میلیارد ریال - درصد)

عملکرد	مصبوب		عملکرد		سهم از کل		درصد تغییر	مصبوب		منابع
	درصد	تغییر	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۴		۱۳۹۵	۱۳۹۴	
سهم از کل	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۳/۸	۲۹۴۳/۹	۲۲۰۰/۴	منابع
۱۳۹۵	۱۳۹۴	۴۰/۴	۲۸۳۱/۶	۲۰۱۷/۱	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲۲/۱	۱۵۷۳/۸	۱۲۸۸/۵	درآمدها
۵۱/۶	۵۵/۷	۳۰/۰	۱۴۶۰/۷	۱۱۲۳/۷	۵۳/۵	۵۸/۶	۲۲/۱	۱۵۷۳/۸	۱۲۸۸/۵	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۲۶/۲	۳۳/۴	۱۰/۳	۷۴۲/۸	۶۷۳/۶	۲۶/۹	۲۵/۷	۴۰/۰	۷۹۰/۵	۵۶۴/۸	واگذاری دارایی‌های مالی
۲۲/۲	۱۰/۹	۱۸۵/۸	۶۲۸/۱	۲۱۹/۸	۱۹/۷	۱۵/۸	۶۷/۰	۵۷۹/۶	۳۴۷/۰	مصارف
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴۰/۴	۲۸۳۱/۶	۲۰۱۷/۱	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۳/۸	۲۹۴۳/۹	۲۲۰۰/۴	پرداخت‌های هزینه‌ای
۷۳/۲	۸۴/۶	۲۱/۴	۲۰۷۲/۳	۱۷۰۶/۹	۷۲/۶	۷۴/۱	۳۱/۱	۲۱۳۷/۶	۱۶۳۰/۲	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
۱۳/۷	۱۳/۵	۴۲/۱	۳۸۶/۶	۲۷۲/۰	۱۹/۵	۲۱/۵	۲۱/۳	۵۷۴/۸	۴۷۳/۹	تملك دارایی‌های مالی
۱۳/۲	۱/۹	⊖	۳۷۲/۷	۳۸/۲	۷/۹	۴/۴	۱۴۰/۴	۲۳۱/۵	۹۶/۳	

ماخذ: قوانین بودجه سنواتی و وزارت امور اقتصادی و دارایی

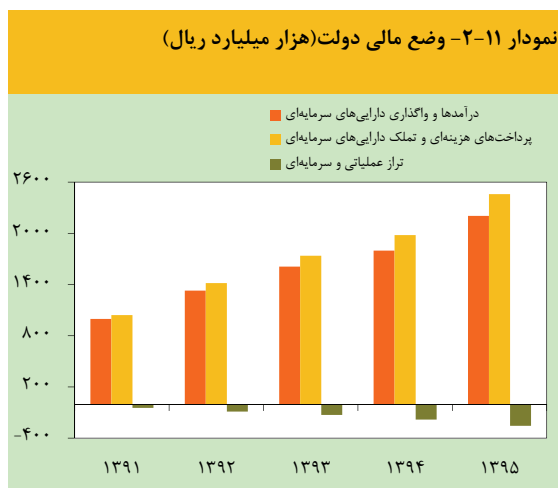
۱- در این فصل هر جا عبارت «مصبوب» قید نشده باشد، منظور عملکرد دولت می‌باشد.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۵

پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) در سال ۱۳۹۵ به ۲۰۷۲/۳ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل ۲۱/۴ درصد رشد و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۳/۱ درصد عدم تحقق داشت. بدین ترتیب، براساس عملکرد درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در سال ۱۳۹۵، تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت ۶۱۱/۷ هزار میلیارد ریال کسری داشت.

در سال ۱۳۹۵، دریافتی‌های دولت از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای شامل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی، منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول و واگذاری طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۷۴۲/۸ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مصوب ۶/۰ درصد عدم تحقق و در مقایسه با رقم سال قبل ۱۰/۳ درصد افزایش داشت. در این سال تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) ۳۸۶/۶ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۴۲/۱ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۶۷/۳ درصد تحقق داشت. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۵ معادل ۳۵۶/۲ هزار میلیارد ریال بود.

در سال ۱۳۹۵، درآمدهای دولت شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ۱۴۶۰/۷ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مصوب ۹۲/۸ درصد تحقق داشت. مبلغ مذکور در مقایسه با رقم سال قبل ۳۰/۰ درصد افزایش داشت. از مجموع درآمدهای مذکور، ۱۰۱۴/۷ هزار میلیارد ریال از محل درآمدهای مالیاتی و ۴۴۶/۰ هزار میلیارد ریال از محل سایر درآمدهای دولت حاصل شد.

جدول ۱۱-۲- وضع مالی دولت (به استثنای درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی)

تغییر (درصد)		سال		
۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۴	
۳۰/۰	۱۵/۰	۱۴۶۰/۷	۱۱۲۳/۷	درآمدها
۲۸/۱	۱۱/۶	۱۰۱۴/۷	۷۹۱/۹	درآمدهای مالیاتی
۳۴/۴	۲۳/۹	۴۴۶/۰	۳۳۱/۹	سایر درآمدها
۲۱/۴	۱۸/۷	۲۰۷۲/۳	۱۷۰۶/۹	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
۴/۹	۲۶/۶	-۶۱۱/۷	-۵۸۳/۱	تراز عملیاتی
۱۰/۳	۶/۶	۷۴۲/۸	۶۷۳/۶	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۴۲/۱	-۹/۲	۳۸۶/۶	۲۷۲/۰	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)
-۱۱/۳	۲۰/۸	۳۵۶/۲	۴۰۱/۶	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۴۰/۷	۴۱/۵	-۲۵۵/۵	-۱۸۱/۶	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

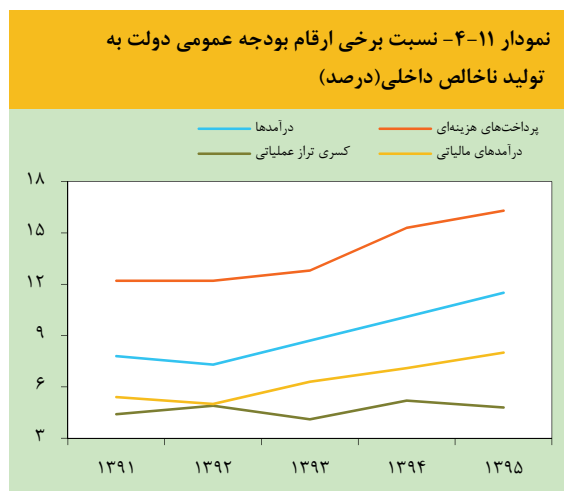
(۱۳۹۰=۱۰۰)

نسبت به تولید ناخالص داخلی

تغییر (واحد درصد)		درصد		
۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۴	
۱/۴	۱/۴	۱۱/۵	۱۰/۱	درآمدها
۰/۹	۰/۸	۸/۰	۷/۱	درآمدهای مالیاتی
۰/۵	۰/۶	۳/۵	۳/۰	سایر درآمدها
۱/۰	۲/۶	۱۶/۳	۱۵/۳	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
۰/۴	-۱/۱	-۴/۸	-۵/۲	تراز عملیاتی
-۰/۲	۰/۴	۵/۸	۶/۱	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۰/۶	-۰/۲	۲/۰	۲/۴	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)
-۰/۸	۰/۷	۲/۸	۳/۶	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
-۰/۴	-۰/۵	-۲/۰	-۱/۶	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

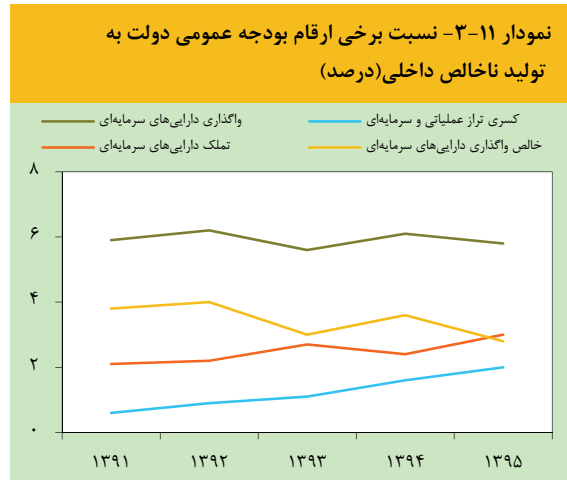
مآخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

محل مالیات‌های مستقیم و ۵۲۰/۹ هزار میلیارد ریال (۵۱/۳ درصد) از محل مالیات‌های غیر مستقیم وصول شد که در مقایسه با ارقام سال قبل به ترتیب ۱۵/۰ و ۴۳/۸ درصد افزایش یافت. سهم مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم از کل درآمدهای مالیاتی دولت در سال ۱۳۹۴ به ترتیب ۵۴/۳ و ۴۵/۷ درصد بود.

در سال مورد بررسی، در میان اجزای مالیات‌های مستقیم، وصولی مالیات اشخاص حقوقی (شامل اشخاص حقوقی دولتی و غیر دولتی) معادل ۳۱۷/۵ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۱۰/۴ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۵/۴ درصد عدم تحقق داشت.

وصولی مالیات بر درآمد در سال ۱۳۹۵ معادل ۱۴۹/۶ هزار میلیارد ریال شامل مالیات حقوق (۱۰۰/۹ هزار میلیارد ریال)، مشاغل (۳۹/۹ هزار میلیارد ریال)، مستغلات (۷/۸ هزار میلیارد ریال) و سایر (۱/۰ هزار میلیارد ریال) بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۲۷/۰ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۶/۳ درصد مازاد تحقق داشت. ۹/۹ درصد از درآمدهای مالیاتی دولت در سال ۱۳۹۵، مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی و خصوصی بود که نسبت به سال ۱۳۹۴ بدون تغییر ماند. همچنین در سال مورد بررسی، مالیات بر ثروت شامل مالیات بر ارث، نقل و انتقالات سرقفلی، حق تمبر و اوراق بهادار و سایر

با توجه به عملکرد درآمدها، پرداخت‌های هزینه‌ای، واگذاری و تملك دارایی‌های سرمایه‌ای، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) در سال ۱۳۹۵ با ۲۵۵/۵ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که در مقایسه با رقم سال قبل ۴۰/۷ درصد افزایش داشت. در این سال کسری بودجه محقق شده در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۲۶/۶ درصد کمتر بود. در سال مورد بررسی، واگذاری دارایی‌های مالی معادل ۶۲۸/۱ هزار میلیارد ریال و تملك دارایی‌های مالی معادل ۳۷۲/۷ هزار میلیارد ریال بود و در نتیجه، خالص واگذاری دارایی‌های مالی با ۲۵۵/۵ هزار میلیارد ریال مازاد مواجه شد و کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای از این محل تامین مالی شد.

۱۱-۲-۲- درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای

۱۱-۲-۱-۱- درآمدهای دولت

۱۱-۲-۱-۱-۱- مالیات

در سال ۱۳۹۵، درآمدهای مالیاتی دولت شامل مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم معادل ۱۰۱۴/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۲۸/۱ درصد افزایش داشت. درآمدهای مذکور در سال ۱۳۹۵ در مقایسه با رقم مصوب بودجه معادل ۹۷/۷ درصد تحقق داشت. از مجموع درآمدهای مالیاتی، ۴۹۳/۹ هزار میلیارد ریال (۴۸/۷ درصد) از

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۵

درصدی، دلیل عمده رشد مالیات بر کالا و خدمات در سال ۱۳۹۵ بود^(۱).

در این سال سرفصل‌های «مالیات بر ارزش افزوده»، «مالیات بر اشخاص حقوقی غیر دولتی» و «حقوق ورودی سایر کالاها» به ترتیب بالاترین سهم (۲۲/۲، ۱۹/۵ و ۱۴/۷ درصد) از کل درآمدهای مالیاتی دولت را به خود اختصاص دادند. سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع بودجه عمومی دولت از ۳۹/۸ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۳۹/۳ درصد در سال ۱۳۹۴ کاهش یافت. این نسبت با ۳/۵ واحد درصد کاهش مجدد در سال ۱۳۹۵ به ۳۵/۸ درصد رسید. علی‌رغم کاهش این نسبت، به دلیل افزایش قابل توجه درآمدهای مالیاتی و همچنین رشد محدود تولید ناخالص داخلی، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی از ۶/۳ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۷/۱ درصد در سال ۱۳۹۴ و ۸/۰ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش یافت.

۲۶/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۱۰/۷ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۶/۶ درصد مازاد تحقق داشت.

در میان اجزای مالیات‌های غیر مستقیم، وصولی مالیات بر واردات مبلغ ۱۸۲/۹ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۵۸/۳ درصد افزایش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۸/۱ درصد مازاد تحقق داشت.

عملکرد مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۳۹۵ معادل ۳۳۷/۹ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۳۶/۹ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۹۲/۰ درصد تحقق یافت. عدم تحقق ردیف مزبور عمدتاً به دلیل عدم تحقق ۹/۵ درصدی مالیات بر ارزش افزوده بود. با این حال، ردیف درآمدی مالیات بر ارزش افزوده با رشد ۱۳/۹

کادر شماره ۲- معافیت مالیاتی در سال ۱۳۹۵

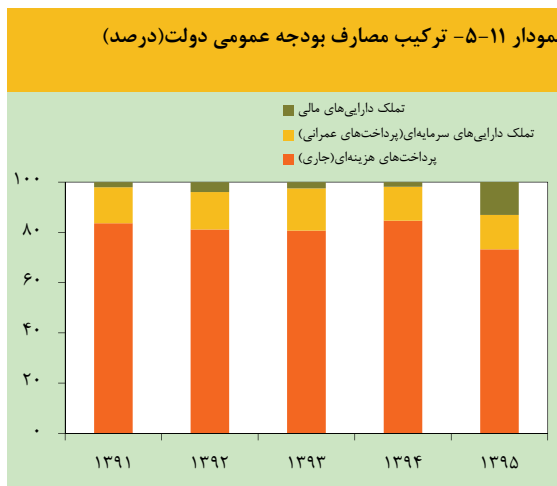
طبق بند (الف) تبصره ۶ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور، سقف معافیت مالیاتی درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق موضوع ماده ۸۴ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن در سال ۱۳۹۵، مبلغ ۱۵۶ میلیون ریال در سال تعیین شد.

۱۱-۲-۱- سایر درآمدها

در سال ۱۳۹۵، سایر درآمدهای دولت شامل درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات، درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات و درآمدهای متفرقه ۴۴۶/۰ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۳۴/۴ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۸۳/۳ درصد تحقق داشت. بررسی اجزای سرفصل سایر درآمدها نشان می‌دهد که در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از مالکیت دولت به ۱۹۶/۵ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل ۴۶/۵ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۸۲/۳ درصد تحقق یافت.

۱- براساس تبصره ۲ ماده ۱۱۷ قانون برنامه پنجم توسعه، نرخ مالیات و عوارض بر ارزش افزوده از سال اول برنامه (۱۳۹۰) سالانه به میزان یک واحد درصد افزایش می‌یابد. بنابراین، نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده کالاها و خدمات عمومی از ۴ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۵ درصد در سال ۱۳۹۱ و ۶ درصد در سال ۱۳۹۲ رسید. براساس حکم بند (ط) تبصره ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۳، از ابتدای این سال علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، یک واحد درصد به عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه می‌شود. لذا با عنایت به احکام فوق، نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده از ابتدای سال ۱۳۹۳ به هشت درصد (۸/۰) رسید. بدین ترتیب، در مبادلات اقتصادی (عرضه کالاها و ارائه خدمات عمومی) مالیات و عوارض ارزش افزوده به نرخ ۸ درصد (۵/۳ درصد مالیات و ۲/۷ درصد عوارض) در صورت حساب، اعمال و از خریداران دریافت گردید. همچنین در سال ۱۳۹۴، براساس ماده ۳۷ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، صرفاً یک واحد درصد در هر سال به عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه و هم‌زمان با دریافت، مستقیماً به ردیف درآمدی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، واریز می‌گردد. بر این اساس، نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاها و خدمات عمومی در سال ۱۳۹۴ از ۸ درصد به ۹ درصد افزایش یافت و این نرخ برای سال ۱۳۹۵ نیز تمدید شد (شامل ۶ درصد مالیات و ۳ درصد عوارض).

در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات به ۶۲/۰ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل ۱۰/۳ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۸۰/۷ درصد تحقق یافت. درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات در سال ۱۳۹۵ به ۴۵/۰ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل با ۱۴/۰ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه با ۴۶/۹ درصد عدم تحقق مواجه شد. درآمدهای متفرقه به ۱۴۲/۵ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سال قبل ۵۹/۸ درصد افزایش یافت و نسبت به رقم مصوب بودجه از ۵/۴ درصد مازاد تحقق برخوردار شد.

جدول ۱۱-۳- منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) (هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳		
۵۱/۶	۵۵/۷	۳۰/۰	۱۵/۰	۱۴۶۰/۷	۱۱۲۳/۷	۹۷۷/۶	درآمدها
۳۵/۸	۲۹/۳	۲۸/۱	۱۱/۶	۱۰۱۴/۷	۷۹۱/۹	۷۰۹/۷	درآمدهای مالیاتی
۱۵/۷	۱۶/۵	۳۴/۴	۲۳/۹	۴۴۶/۰	۳۳۱/۹	۲۶۷/۹	سایر درآمدها
۲۶/۲	۳۳/۴	۱۰/۳	۶/۶	۷۴۲/۸	۶۷۳/۶	۶۳۱/۹	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۲۲/۲	۱۰/۹	۱۸۵/۸	۲۶/۵	۶۲۸/۱	۲۱۹/۸	۱۷۳/۷	واگذاری دارایی‌های مالی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴۰/۴	۱۳/۱	۲۸۳۱/۶	۲۰۱۷/۱	۱۷۸۳/۲	جمع کل منابع

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

کادر شماره ۳- منابع و مصارف قانون هدفمندسازی یارانه‌ها در سال ۱۳۹۵ (تبصره ۱۴)

در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵، به دولت اجازه داده شد که در سال ۱۳۹۵ منابع مالی حاصل از اصلاح قیمت کالاها و خدمات موضوع قانون مذکور تا مبلغ ۴۸۰ هزار میلیارد ریال و ردیف‌های یارانه‌ای این قانون را با استفاده از انواع روش‌های پرداخت نقدی و غیر نقدی در میان خانوارهای هدف و نیازمند، توزیع و همچنین برای ارائه خدمات حمایتی و کمک به بخش تولید اقدام نماید. طبق بند (الف) تبصره ۱۴ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۵، دولت موظف است در سال ۱۳۹۵ یارانه نقدی خانوارهایی را که سرپرست آنها مشمول برخی عناوین مندرج در این بند می‌باشد حذف نموده و منابع حاصل از اجرای بند (الف) این تبصره را در قالب بند (د) و در راستای اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و تقویت تولید ملی به شرح زیر هزینه نماید: ۳۰ درصد جهت یارانه سود تسهیلات اشتغال با اولویت خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و بهزیستی، ایثارگران، رزمندگان معسر، فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و جوانان، ۳۵ درصد جهت پرداخت یارانه سود تسهیلات به واحدهای کوچک و متوسط صنعتی، معدنی، کشاورزی، خدمات فنی و مهندسی، گردشگری و صادراتی، ۱۵ درصد جهت حمایت از نوسازی صنایع با رویکرد کاهش شدت مصرف انرژی و ۲۰ درصد جهت ارائه مشوق‌های صادراتی.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۵

نهادها و عوامل تولید کشاورزی، ۲/۲ هزار میلیارد ریال (۱/۶ درصد) بابت یارانه شیر و نان غنی شده، ۱/۱ هزار میلیارد ریال (۰/۸ درصد) بابت یارانه کالاهای اساسی و ۸/۷ هزار میلیارد ریال (۶/۲ درصد) بابت یارانه سایر کالاها پرداخت شد.

۱۱-۲-۳- تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت

در سال ۱۳۹۵، عملکرد بودجه عمومی دولت از نظر درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای (بدون احتساب درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب معادل ۱۴۶۰/۷ و ۲۰۷۲/۳ هزار میلیارد ریال بود. به این ترتیب، تراز عملیاتی بودجه عمومی ۶۱۱/۷ هزار میلیارد ریال کسری داشت که نسبت به رقم کسری تراز عملیاتی سال قبل ۴/۹ درصد افزایش نشان می‌دهد. رقم کسری تراز عملیاتی محقق شده نسبت به رقم پیش‌بینی شده در بودجه مصوب ۸/۵ درصد بیشتر بود.

۱۱-۳- واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

۱۱-۳-۱- واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای

در سال ۱۳۹۵، مبلغ ۷۴۲/۸ هزار میلیارد ریال از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به خزانه واریز شد که در مقایسه با رقم سال قبل ۱۰/۳ درصد افزایش داشت. از کل رقم مذکور، معادل ۹۹/۵ درصد (۷۳۸/۸ هزار میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های آن و معادل ۰/۵ درصد (۴/۰ هزار میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول بود. رقم عملکرد واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۵ نسبت به رقم مصوب بودجه ۶/۰ درصد عدم تحقق داشت. در سال ۱۳۹۵، منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول و واگذاری طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به ترتیب با ۷۴/۴ درصد و ۹۹/۹ درصد عدم تحقق مواجه بود. رقم عملکرد منابع

۱۱-۲-۲- پرداخت‌های هزینه‌ای

در سال ۱۳۹۵، پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) معادل ۲۰۷۲/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۲۱/۴ درصد رشد و با توجه به چسبندگی هزینه‌های جاری و الزامات دولت به پرداخت آن، در مقایسه با رقم بودجه مصوب تنها ۳/۱ درصد عدم تحقق داشت. سهم پرداخت‌های هزینه‌ای از مجموع مصارف دولت در سال ۱۳۹۵ معادل ۷۳/۲ درصد بود که در مقایسه با نسبت مزبور در سال قبل (سهم ۸۴/۶ درصدی) به میزان ۱۱/۴ واحد درصد کاهش یافت.

از مجموع پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در سال مورد بررسی، ۱۹۹۱/۱ هزار میلیارد ریال (۹۶/۱ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای ملی شامل پرداخت‌های ردیف‌های درآمد- هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی، پرداخت اعتبارات ابلاغی (ردیف‌ها و تبصره‌ها)، یارانه کالاهای اساسی، حقوق کارکنان و سایر موارد و ۸۱/۳ هزار میلیارد ریال (۳/۹ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای استانی بود.

براساس آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، مجموع یارانه پرداختی کالاهای اساسی^(۱) در سال ۱۳۹۵ با ۹/۵ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۱۳۹/۰ هزار میلیارد ریال رسید. در سال مذکور، نسبت یارانه پرداختی دولت در چارچوب سرفصل فوق به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری ۱/۱ درصد بود که در مقایسه با نسبت سال قبل بدون تغییر باقی ماند.

از مجموع یارانه ۱۳۹/۰ هزار میلیارد ریالی پرداختی در سال مورد بررسی، ۷۴/۸ هزار میلیارد ریال بابت یارانه گندم و آرد (۵۳/۸ درصد)، ۴۴/۰ هزار میلیارد ریال (۳۱/۷ درصد) بابت یارانه برق^(۲)، ۷/۲ هزار میلیارد ریال (۵/۱ درصد) بابت یارانه

۱- شامل یارانه انواع کالاها و خدمات بوده و یارانه انرژی پرداختی به صورت نقدی به خانوارها را شامل نمی‌شود.

۲- موضوع ردیف ۵۲۰۰۱۲ جدول شماره ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور

فصل ۱۱ بودجه و برنامه‌های مالی دولت

مدیریت بحران کشور، مبلغ ۳/۱ هزار میلیارد ریال بابت حوادث غیر مترقبه به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط پرداخت شد که نسبت به رقم سال قبل ۸۲/۳ درصد کاهش یافت.

در سال ۱۳۹۵، سهم پرداخت‌های هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از مجموع مصارف دولت به ترتیب حدود ۷۳/۲ و ۱۳/۷ درصد بود. افزایش سهم تملک دارایی‌های مالی از کل مصارف بودجه عمومی از ۱/۹ درصد در سال ۱۳۹۴ به ۱۳/۲ درصد در سال ۱۳۹۵ از ویژگی‌های قابل توجه بودجه سال مورد بررسی می‌باشد که بخشی از آن به دلیل سررسید انواع اوراق مالی بود.

در سال مورد بررسی، با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که به ترتیب معادل ۷۴۲/۸ و ۳۸۶/۶ هزار میلیارد ریال بود، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به ۳۵۶/۲ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل با ۱۱/۳ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه با ۶۵/۱ درصد مازاد تحقق مواجه شد.

حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال قبل به میزان ۱۰/۲ درصد و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول ۲۳/۰ درصد افزایش یافت.

۱۱-۳-۲- تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)

در سال ۱۳۹۵، پرداخت بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) در مقایسه با رقم سال قبل ۴۲/۱ درصد افزایش و نسبت به رقم مصوب ۳۲/۷ درصد عدم تحقق داشت. از مجموع پرداخت‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ۳۴۸/۴ هزار میلیارد ریال (۹۰/۱ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و ۳۸/۲ هزار میلیارد ریال (۹/۹ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی بود. ۵۹/۰ درصد از کل پرداخت‌های عمرانی در سال ۱۳۹۵ از طریق واگذاری اوراق مالی اسلامی شامل اسناد خزانه اسلامی و اوراق مشارکت بود.

در سال ۱۳۹۵، براساس حکم ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان

جدول ۱۱-۴- مصارف بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدها و هزینه‌های اختصاصی) (هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)		درصد تغییر		سال		
۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳
۷۳/۲	۸۴/۶	۲۱/۴	۱۸/۷	۲۰۷۲/۳	۱۷۰۶/۹	۱۴۳۸/۳
۱۳/۷	۱۳/۵	۴۲/۱	-۹/۲	۳۸۶/۶	۲۷۲/۰	۲۹۹/۵
۱۳/۲	۱/۹	□	-۱۵/۹	۳۷۲/۷	۳۸/۲	۴۵/۴
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴۰/۴	۱۳/۱	۲۸۳۱/۶	۲۰۱۷/۱	۱۷۸۳/۲

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

داخلی با ۰/۴ واحد درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۲/۰ درصد رسید.

۱۱-۴-۱- واگذاری و تملک دارایی‌های مالی

۱۱-۴-۱-۱- واگذاری دارایی‌های مالی

در سال ۱۳۹۵، واگذاری دارایی‌های مالی شامل استفاده از منابع خارجی و داخلی مبلغ ۶۲۸/۱ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۱۸۵/۸ درصد افزایش و در مقایسه

۱۱-۳-۳- تراز عملیاتی و سرمایه‌ای بودجه عمومی دولت

در سال ۱۳۹۵، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) با ۲۵۵/۵ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که نسبت به رقم مصوب در بودجه ۲۶/۶ درصد کمتر بود؛ لیکن در مقایسه با رقم کسری سال قبل ۴۰/۷ درصد افزایش یافت. کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. در این سال نسبت کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای دولت به تولید ناخالص

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۵

طبق ارقام مصوب بودجه سال ۱۳۹۵، مبلغ ۱۶۰/۵ هزار میلیارد ریال وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی پیش‌بینی شده بود. اما عملکرد آن ۷۸/۴ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۱۷/۰ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه تنها ۴۸/۸ درصد تحقق نشان می‌دهد.

۱۱-۴-۲- تملک دارایی‌های مالی

در سال ۱۳۹۵، تملک دارایی‌های مالی مبلغ ۳۷۲/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۸۷۵/۵ درصد افزایش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۶۱/۰ درصد مازاد تحقق داشت. سررسید شدن اسناد خزانه اسلامی منتشر شده از جمله عوامل رشد قابل ملاحظه این سرفصل نسبت به سال قبل می‌باشد.

با رقم بودجه مصوب ۸/۴ درصد مازاد تحقق داشت. مازاد تحقق مذکور عمدتاً ناشی از مازاد تحقق ۳۴/۶ درصدی منابع حاصل از فروش انواع اوراق مالی اسلامی به واسطه فروش اوراق مالی اسلامی از محل تبصره‌های ۳۶ و ۳۷ اصلاحیه قانون بودجه سال ۱۳۹۵ بود که در اصلاحیه مذکور صرفاً دارای ثبت حسابداری یک ریال می‌باشد. در سال مورد بررسی، ۱۰۰/۰ درصد از مجموع واگذاری دارایی‌های مالی از محل منابع داخلی صورت گرفت. در این سال در پی اوراق بهادارسازی بدهی‌های دولت، سهم ردیف فروش اوراق مالی اسلامی از کل واگذاری دارایی‌های مالی به ۸۵/۷ درصد رسید. نسبت مذکور در سال قبل، ۴۷/۸ درصد بود.

کادر شماره ۴- قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور

در سال ۱۳۹۵، بودجه عمومی دولت اصلاح شد. قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور مشتمل بر یک ماده واحد، دو بند و چهار تبصره در شهریور ماه ۱۳۹۵ به تصویب رسید. در بند (الف)، ۴ تبصره جدید به بودجه کل کشور اضافه شد و در بند (ب)، برخی تبصره‌های موجود در قانون بودجه با حذف یا اصلاحاتی همراه شد.

در تبصره ۳۵، به دولت اجازه داده شد از محل حساب مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی- پس از کسر منابع لازم برای اجرای ماده ۴۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴ و کسر مازاد تسعیر ناشی از منابع ارزی بلاوصول یا بلوکه شده یا مصادره شده بانک مرکزی و پیش‌بینی منابع لازم برای تامین هزینه‌های یکسان‌سازی نرخ ارز (در صورت اجرا)- مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها را برای تسویه مطالبات قانونی این بانک‌ها از دولت و افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی و همچنین بخشودگی سود تسهیلات تا یک میلیارد ریال، حداکثر تا سقف ۴۵۰ هزار میلیارد ریال با رعایت برخی ملاحظات و در قالب یک جدول پیش‌بینی شده، تسویه نماید.

در تبصره ۳۶، به دولت اجازه داده شد جهت پرداخت بدهی خود به طلبکاران از جمله بانک‌ها، پیمانکاران، شهرداری‌ها و بدهی‌های مربوط به خرید تضمینی محصولات استراتژیک کشاورزی، تا معادل ۴۰۰ هزار میلیارد ریال اوراق اسناد خزانه یا سایر اوراق اسلامی با سررسید تا پنج‌ساله منتشر و از طریق واگذاری آن به طلبکاران مزبور، تمام یا بخشی از بدهی‌های خود را تسویه نماید.

در تبصره ۳۷، به دولت اجازه داده شد نسبت به انتشار تا مبلغ ۸۰ هزار میلیارد ریال اوراق اسناد خزانه یا سایر اوراق اسلامی اقدام و جهت تسویه تمام یا بخشی از بدهی‌های سازمان بیمه سلامت ایران، به طلبکاران واگذار نماید.

در تبصره ۳۸، به دولت اجازه داده شد با رعایت سقف مقرر در تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور، با رعایت برخی ملاحظات تا مبلغ ۵ میلیارد دلار وام از دولت روسیه برای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اخذ نماید.

۱۱-۴-۳- خالص واگذاری دارایی‌های مالی

با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های مالی به ترتیب به میزان ۶۲۸/۱ و ۳۷۲/۷ هزار میلیارد ریال، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۳۹۵ مبلغ ۲۵۵/۵ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۴۰/۷ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۲۶/۶ درصد کمتر بود. رقم مزبور برای تامین کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای استفاده شد.

دوره برنامه پنجم توسعه (۹۵-۱۳۹۰)

در قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، سیاست‌های مالی و بودجه‌ای دولت در چارچوب سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری، با جهت‌گیری دستیابی به اهداف مرحله‌ای متناسب با سند چشم‌انداز بیست‌ساله تهیه گردید. براساس سیاست‌های کلی برنامه پنجم، باید اقدامات اساسی برای تدوین الگوی توسعه

ایرانی- اسلامی که رشد و بالندگی انسان‌ها بر مدار حق و عدالت و دستیابی به جامعه‌ای متکی بر ارزش‌های اسلامی و انقلابی و تحقق شاخص‌های عدالت اجتماعی و اقتصادی در گرو آن است، توسط قوای سه‌گانه کشور صورت می‌پذیرفت. بخشی از سیاست‌های کلی برنامه پنجم به موضوع امور اقتصادی با هدف دستیابی به رشد مناسب اقتصادی و گسترش عدالت اجتماعی پرداخته است. در این بخش نگاه ویژه‌ای به موضوع ورود درآمدهای نفتی به بودجه دولت و کاهش وابستگی بودجه دولت به نفت وجود داشته و در آن تاسیس صندوق توسعه ملی در سال اول برنامه پنجم با هدف قطع وابستگی هزینه‌های جاری دولت به درآمدهای نفت و گاز و همچنین ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیر دولتی با هدف تولید و توسعه سرمایه‌گذاری در داخل و خارج کشور پیش‌بینی شده است.

جدول ۱۱-۵- مقایسه مصوب و عملکرد برخی از اقلام بودجه عمومی دولت

طی سال‌های برنامه پنجم توسعه

(هزار میلیارد ریال - درصد)

درصد تحقق	سهم از کل منابع/ مصارف		متوسط رشد دوره برنامه پنجم		متوسط دوره برنامه پنجم		
	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	پنجم		
					مصوب	عملکرد	
۸۶/۵	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲۱/۱	۱۶/۵	۱۷۲۴/۷	۱۹۹۴/۳	منابع
۹۰/۵	۵۲/۱	۴۹/۸	۲۴/۹	۲۱/۰	۸۹۸/۷	۹۹۳/۰	درآمدهای عمومی
۹۲/۲	۳۶/۴	۳۳/۸	۲۳/۶	۱۹/۸	۶۲۷/۵	۶۷۳/۳	درآمدهای مالیاتی
۸۴/۸	۱۵/۷	۱۶/۰	۲۸/۳	۲۳/۵	۲۷۱/۲	۳۱۹/۸	سایر درآمدها
۹۷/۸	۷۹/۱	۶۹/۹	۲۱/۰	۱۹/۶	۱۳۶۳/۸	۱۳۹۳/۹	پرداخت‌های هزینه‌ای(جاری)
۱۱۶/۰	-	-	۱۴/۲	۱۶/۳	-۴۶۵/۱	-۴۰۰/۸	تراز عملیاتی
۸۹/۵	۳۵/۴	۳۴/۱	۹/۳	۹/۶	۶۰۹/۸	۶۸۱/۰	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۹۲/۲	۳۵/۲	۳۳/۰	۹/۳	۹/۴	۶۰۶/۹	۶۵۸/۶	فروش نفت و فرآورده‌های نفتی
۲۰/۴	۰/۲	۰/۷	۲۰/۵	-۵/۴	۲/۹	۱۴/۰	منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول
*	*	۰/۴	۰	۰	-	۸/۳	واگذاری طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۶۱/۸	۱۵/۶	۲۱/۹	۱۰/۵	۱۰/۴	۲۶۹/۹	۴۳۷/۰	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای(پرداخت‌های عمرانی)
۱۳۹/۳	-	-	۸/۱	۷/۶	۳۳۹/۹	۲۴۴/۰	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۷۹/۹	-	-	۳۰/۳	۲۵/۷	-۱۲۵/۳	-۱۵۶/۹	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای
۷۹/۹	-	-	۳۰/۳	۲۵/۷	۱۲۵/۳	۱۵۶/۹	خالص واگذاری دارایی‌های مالی
۶۷/۵	۱۲/۵	۱۶/۱	۴۲/۲	۱۷/۷	۲۱۶/۳	۳۲۰/۲	واگذاری دارایی‌های مالی
۵۵/۷	۵/۳	۸/۲	۵۸/۱	۱۰/۱	۹۱/۰	۱۶۳/۴	تملك دارایی‌های مالی

ماخذ: قوانین بودجه سنواتی و وزارت امور اقتصادی و دارایی

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۵

جمله بودجه دولت در نظر گرفته نشده است؛ لذا امکان مقایسه کمی عملکرد بودجه با اهداف برنامه وجود ندارد و تنها مقایسه عملکرد بودجه با ارقام مصوب سالانه امکان پذیر است. طی سال‌های برنامه، متوسط رشد سالانه عملکرد بیشتر ردیف‌های بودجه نسبت به ارقام مصوب بودجه افزایش یافته است. براساس ارقام مصوب، پیش‌بینی رشد متوسط سالانه منابع بودجه ۱۶/۵ درصد بوده است که ارقام عملکرد رشد ۲۱/۱ درصدی را نشان می‌دهد.

از مهم‌ترین اقداماتی که طی سال‌های برنامه پنجم توسعه صورت گرفت می‌توان به تاسیس صندوق توسعه ملی، شناسایی بدهی‌های دولت و شرکت‌های دولتی و همچنین اوراق بهادارسازی این بدهی‌ها، اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم، اجرای طرح تحول نظام سلامت و تداوم اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها و حذف برخی از گروه‌های درآمدی بالا اشاره کرد. در تدوین برنامه پنجم توسعه بر خلاف برنامه‌های توسعه پیش از آن، اهداف کمی برای متغیرهای اقتصادی از

(درصد) جدول ۱۱-۶- روند تغییرات برخی از نسبت‌های مهم بودجه عمومی دولت طی سال‌های برنامه پنجم توسعه

متوسط دوره برنامه پنجم	۱۳۹۵		۱۳۹۰			
	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد		
عملکرد					نسبت‌های تحلیلی	
۵۲/۱	۴۹/۸	۵۱/۶	۵۳/۵	۴۶/۳	۳۹/۵	درآمدهای عمومی به کل منابع
۳۶/۴	۳۳/۸	۳۵/۸	۳۵/۳	۳۰/۶	۲۶/۲	درآمدهای مالیاتی به کل منابع
۴۶/۰	۴۸/۳	۴۹/۰	۴۸/۶	۴۱/۰	۴۵/۰	درآمدهای مالیاتی به پرداخت‌های هزینه‌ای
۳۵/۲	۳۳/۰	۲۶/۱	۲۵/۳	۴۸/۴	۳۶/۹	درآمدهای ناشی از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی به کل منابع
						درآمدهای ناشی از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی به پرداخت‌های هزینه‌ای
۴۴/۵	۴۷/۳	۳۵/۷	۳۴/۹	۶۴/۷	۶۳/۶	پرداخت‌های هزینه‌ای
۷۹/۱	۶۹/۹	۷۳/۲	۷۲/۶	۷۴/۷	۵۸/۱	پرداخت‌های هزینه‌ای به کل مصارف
۱۵/۶	۲۱/۹	۱۳/۷	۱۹/۵	۲۴/۶	۲۲/۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای به کل مصارف
-۷/۳	-۷/۹	-۹/۰	-۱۱/۸	-۴/۵	-۳/۰	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای به کل منابع
						نسبت به تولید ناخالص داخلی
۱۷/۷	۲۰/۴	۲۲/۳	۲۳/۱	۱۸/۵	۲۴/۳	منابع بودجه به تولید ناخالص داخلی
۹/۲	۱۰/۲	۱۱/۵	۱۲/۴	۸/۶	۹/۶	درآمدهای عمومی به تولید ناخالص داخلی
۶/۴	۶/۹	۸/۰	۸/۲	۵/۶	۶/۴	درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی
						درآمدهای ناشی از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی به تولید ناخالص داخلی
۶/۲	۶/۷	۵/۸	۵/۹	۸/۹	۹/۰	تولید ناخالص داخلی
۱۴/۰	۱۴/۳	۱۶/۳	۱۶/۸	۱۳/۸	۱۴/۱	پرداخت‌های هزینه‌ای به تولید ناخالص داخلی
۲/۸	۴/۵	۳/۰	۴/۵	۴/۵	۵/۵	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای به تولید ناخالص داخلی
-۱/۳	-۱/۶	-۲/۰	-۲/۷	-۰/۸	-۰/۷	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای به تولید ناخالص داخلی

ماخذ: قوانین بودجه سنواتی و وزارت امور اقتصادی و دارایی

دولت ناشی از نفت بوده است که نشان‌دهنده تحقق ۹۲/۲ درصدی می‌باشد. بررسی سهم منابع حاصل از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی از کل منابع طی سال‌های برنامه پنجم نشان

بررسی عملکرد منابع ناشی از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی طی دوره برنامه پنجم توسعه نشان می‌دهد که به طور متوسط سالانه ۶۰۶/۹ هزار میلیارد ریال از منابع بودجه عمومی

مالیات‌ستانی دولت بوده است که نشان‌دهنده تحقق ۹۳/۲ درصدی می‌باشد. بررسی سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع طی سال‌های برنامه پنجم نشان می‌دهد که نسبت مذکور از ۳۰/۶ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۳۵/۸ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. متوسط این سهم طی سال‌های مورد بررسی ۳۶/۴ درصد بوده است.

می‌دهد که نسبت مذکور از ۴۸/۴ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۲۶/۱ درصد در سال ۱۳۹۵ کاهش یافته است. متوسط این سهم طی سال‌های مورد بررسی ۳۵/۲ درصد بوده است. از سوی دیگر، بررسی عملکرد درآمدها طی دوره برنامه پنجم توسعه نشان می‌دهد که به طور متوسط سالانه ۶۲۷/۵ هزار میلیارد ریال از منابع بودجه عمومی دولت ناشی از